

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobců: a) L. V., b) V. V. a c) M. V., všichni zastoupeni Mgr. Zuzanou Candigliota, advokátkou se sídlem Burešova 6, Brno, proti žalovanému: **Nejvyšší správní soud**, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobkyní a) ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 121/2015,

t a k t o :

Soudci šestého senátu Nejvyššího správního soudu Mgr. Jana Brothánková, JUDr. Petr Průcha a JUDr. Tomáš Langášek **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodování v řízení o námitce podjatosti vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 121/2015.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobci se u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) žalobou domáhali ochrany před nezákonným zásahem, kterého se měl dopustit žalovaný Nejvyšší správní soud zveřejněním rozsudku ze dne 19. 12. 2014, čj. 4 Ads 194/2014 – 30, včetně osobních a citlivých údajů žalobců.

[2] V žalobě vznesli námitku podjatosti soudců senátu 62 A krajského soudu, kterou odůvodnili tím, že krajský soud je v předmětné věci vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který je v projednávané věci žalovanou stranou a kterému je krajský soud podřízen. Případnou kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu by navíc projednával taktéž žalovaný.

[3] Na základě uplatnění námitky podjatosti předložil senát 62 A Krajského soudu v Brně věc v souladu s ustanovením § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) k vyřízení námitky podjatosti Nejvyššímu správnímu soudu.

[4] Námitka podjatosti byla k vyřízení předložena šestému senátu zdejšího soudu. Žalobkyně a) však vznesla další námitku podjatosti, tentokrát nejen vůči šestému senátu ale i vůči všem soudcům Nejvyššího správního soudu. Tuto námitku odůvodnila tím, že Nejvyšší správní soud je v projednávané věci v postavení žalovaného. V případě rozhodování soudců žalovaného by došlo k porušení práva žalobců na posouzení věci

nezávislým a nestranným soudem, neboť všichni soudci Nejvyššího správního soudu jsou pracovníky žalované strany. Jedná se tudíž o systémovou podjatost.

[5] Soudci šestého senátu Nejvyššího správního soudu, jemuž byla námitka podjatosti senátu 62 A krajského soudu v souladu s rozvrhem práce přidělena, Mgr. Jana Brothánková, JUDr. Petr Průcha a JUDr. Tomáš Langášek k námitce uvedli, že se necítí být podjati, ani jim nejsou známy skutečnosti, které by mohly ovlivnit jejich nezávislost a nestrannost při rozhodování.

[6] Při posuzování důvodnosti námítky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., které stanoví, že *[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

[7] Důvodem pro případné vyloučení soudce je tedy a) poměr soudce k věci, účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům, nebo b) skutečnost, že se rozhodující soudce účastnil řízení v téže věci před správním orgánem nebo v předchozím soudním řízení. K důvodu a) lze konstatovat, že vyloučení soudce je nutné pro takovou povahu subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik zřejmá a konkrétně označitelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Nestrannost či naopak podjatost soudce je především subjektivní psychickou kategorií vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci (či účastníkům řízení a jejich zástupcům). K posouzení uplatněné námítky podjatosti Nejvyšší správní soud odkazuje na usnesení ze dne 13. 4. 2010, čj. Nao 13/2010 – 68 (dostupné na www.nssoud.cz, stejně jako veškerá dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). Je nutno zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti vyvolávající oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě.

[8] Žalobkyně a) vznesla námitku podjatosti vůči soudcům šestého senátu i vůči všem ostatním soudcům Nejvyššího správního soudu. Primárně je však třeba zabývat se otázkou podjatosti soudců rozhodujícího senátu a teprve v případě, je-li shledán důvod k vyloučení těchto soudců, může se Nejvyšší správní soud zabývat podjatostí jiných soudců (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, čj. Nao 32/2005 – 33). Desátý senát se proto zabýval nejprve otázkou, zda je dán důvod k vyloučení soudců šestého senátu z rozhodnutí o námitce podjatosti vůči soudcům senátu 62 A krajského soudu.

[9] Žalobkyně a) namítala, že všichni soudci Nejvyššího správního soudu jsou vyloučeni z projednávání věci vzhledem k tomu, že působí na Nejvyšším správním soudu, který je v žalobním řízení před krajským soudem žalovanou stranou. Z toho důvodu by ve věci nerozhodoval nezávislý a nestranný soud.

[10] Desátý senát na úvod zdůrazňuje, že rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo

pokračování

nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, čj. Nao 19/2003 – 16).

[11] Důvod vyloučení uvedený žalobkyní a) se týká všech soudců Nejvyššího správního soudu, což by mohlo znamenat, že o věci nemůže rozhodovat nikdo. Takový závěr však nelze přijmout, neboť vyloučení všech namítaných soudců u rozhodování o námitce podjatosti vůči senátu 62 A krajského soudu by ve výsledku paralyzovalo celý justiční systém. Nebyl by zde totiž nikdo, kdo by o vznesené námitce mohl rozhodnout, což mimo jiné i Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře označil za nepřipustné (srov. *Debled proti Belgii*, rozsudek ze dne 22. 9. 1994, č. 13839/88, § 37, nebo *Harabín proti Slovensku*, rozsudek ze dne 20. 11. 2012, č. 58688/11, § 139). Obdobný závěr ostatně přijal Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 27. 8. 2013, čj. Nao 41/2013 – 56, kde konstatoval, že „[p]ři rozhodování o vyloučení soudce je třeba mít na paměti též zachování funkčnosti soudu, resp. zákaz *denegationis iustitiae*, z čehož plyne, že výklad a aplikace ustanovení o vyloučení soudců nemohou vyústit v situaci, kdy již nebudou žádní soudci, kteří by o věci mohli rozhodovat - proto na vyšších stupních soudní soustavy, kde jsou možnosti substituce vyloučeného soudce omezenější, je namístě zaujmout k vylučování soudců přístup restriktivnější než na nižších stupních soudní soustavy, kde je řešení procesní situace v důsledku vyloučení soudců snazší, včetně možnosti přikázání věci jinému věcně příslušnému soudu.“ Z citovaného usnesení je nutno vyvodit, že každý soudce si při rozhodování musí počínat jako profesionál a měl by tedy být schopen oddělit záležitosti své příslušnosti ke konkrétnímu soudu, včetně vztahů s kolegy, od své rozhodovací činnosti.

[12] Reálné pochybnosti o podjatosti namítaných soudců tak s ohledem na výše uvedené může vyvolat pouze konkrétní tvrzení žalobkyně týkající se vztahu soudců k projednávání věci, jejím účastníkům či zástupcům. Obecnou námitku, podle níž soudci šestého senátu cítí sounáležitost k Nejvyššímu správnímu soudu, který je v řízení o žalobě před krajským soudem žalovanou stranou, a jsou proto vyloučeni z rozhodování o námitce podjatosti soudců senátu 62 A krajského soudu, nepovažuje Nejvyšší správní soud bez uvedení dalších konkrétních tvrzení za dostatečně důvodnou k vyvolání pochybností o podjatosti namítaných soudců. Soudci šestého senátu sami uvedli, že se ve věci necítí být podjati a ani jim není znám důvod zakládající jejich případnou podjatost. Obdobně lze poukázat na usnesení ze dne 28. 5. 2014, čj. Nao 163/2014 – 29, kde Nejvyšší správní soud mimo jiné konstatoval, že důvodem pro vyloučení soudců správního úseku krajského soudu nemůže být bez dalšího skutečnost, že žalobce vede souběžně u jiného soudu jiný spor, v němž je žalován krajský soud, jehož soudci by měli být podjati, a to ani tehdy, pokud se obě řízení týkají obdobné právní problematiky. Žalobkyně a) však neuvedla v tomto smyslu žádná jiná konkrétní tvrzení a svou námitku podjatosti opřela pouze o příslušnost soudců šestého senátu k Nejvyššímu správnímu soudu coby v řízení před krajským soudem žalované straně. O podjatosti by bylo možné pochybovat, pokud by ve věci měl rozhodovat čtvrtý

senát Nejvyššího správního soudu, který vydal rozsudek, v jehož zveřejnění žalobci spatřují nezákonný zásah. V projednávané věci tomu tak nicméně není. Ve věci námitky podjatosti soudců senátu 62 A krajského soudu má rozhodnout šestý senát zdejšího soudu, který k věci samotné, k účastníkům, ani k jejich zástupcům nemá poměr způsobilý vyvolat důvodné pochybnosti o nepodjatosti jeho soudců.

[13] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného neshledal podjatost šestého senátu Nejvyššího správního soudu, ani jeho soudců Mgr. Jany Brothánkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška pro rozhodování o námitce podjatosti vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 121/2015, tj. o námitce podjatosti vůči soudcům senátu 62 A Krajského soudu v Brně. Uvedení soudci proto nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování v této věci.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2015

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu